

Лични привилегии и имунитети

Освен дипломатическото представителство, **с привилегии и имунитети се ползват дипломатическите представители на държавите и членовете на дипломатическия персонал,** нарича-ни общо "дипломатически агенти" (чл.1 на Виенската конвенция от 1961 г.).

За чужденци, които се ползват с дипломатически имунитет и привилегии, се **прилагат общоприетите норми на междуна-родното дипломатическо право**

, както

и ратифицираните международни договори

, по които Република България е страна

(чл. 3, ал. 2 от

Закона за чужденците в Република България

¹

). Всяко лице, което има привилегии и имунитети,

се ползва от тях от момента на влизане в територията на държавата на назначението му или от момента на съобщението за назначе-нието му до министерството на външните работи.

При преми-наване на дипломатическия агент през територията на трета държава, когато има предварително разрешение (издадена е транзитна виза), тя му предоставя неприкосновеност и такива други имунитети, каквито могат да се окажат необходими за осигуряване на неговото преминаване или връщане.

Дейст-вието на привилегиите и имунитетите

се прекратява с прекратя-ване функциите на лицето, което се ползва от тях и от момен-та, когато то напусне държавата, или след изтичане на разумен срок за напускане държавата на пребиваването.

---

¹ Обн.,ДВ,бр. 117от1997г.;изм.идоп., бр.83,105 и 153 от 1998 г., бр. 103 от 1999 г. и бр. 34 от 2000 г.

Привилегиите и имунитетите се предоставят на диплома- тическия агент като длъжностно лице. Само акредитиращата държава може да се откаже от привилегиите и имунитетите на своя дипломатически агент.

Личните привилегии и имунитети на дипломатическите агенти :

- **Неприкосновеност на личността.** Дипломатическият агент не подлежи на арест или задържане в каквато и да било форма. Държавата на пребиваването трябва да се отнася към него с необходимото уважение и да взема всички мерки за предотвратяване на всякакви посегателства върху неговата личност, свобода и достойнство. Става дума за посегателства не само от органите на държавата на пребиваването, но и от всякакви други лица - собствени граждани, чужденци или лица без гражданство.

- **Неприкосновеност на жилището, имуществото и ко̀респонденцията.** Жилището на дипломатическия агент се полз-ва със същата неприкосновеност и защита, както и помеще-нията на представителството, независимо от това, къде се на-мира: в сградата на представителството, в наето помещение или в хотел. Неприкосновени са също така документите, кореспонденцията и имуществото, включително и превозните средства. Недопустими са обиски, изземвания и други принуди-телни действия.

Обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм, бр. 70 от 1999 г.

- **Имунитет срещу наказателна, гражданска и админист̀ративна юрисдикция.** Спрямо дипломатическия агент не може да бъде възбудена преписка от следствените органи. Той е не-подсъден на съдебните органи, не трябва да дава показания дори като свидетел и не може да бъде подложен на глоба или на други административни наказания. Дипломатическият агент се ползва също така с имунитет срещу гражданска юрисдикция. Изключения съставляват случаите, посочени в чл. 31 на Виен-ската конвенция от 1961 г., когато може да бъде приложима юрисдикцията на държавата на пребиваването, например: по иск за наследство, при условие че дипломатът има качеството на изпълнител на завещанието или на наследник; по искове, които се отнасят за професионална или търговска дейност на дипломата в държавата на пребиваването, несвързана с официалните му функции.

- **Данъчен имунитет.** Дипломатическият агент се осво-бождава от всякакви данъци и такси, лични и имуществени. Изключения съставляват косвените данъци, данъците върху частен доход и таксите за конкретни услуги.

Така, спрямо лица, които се ползват с имунитет по отно-шение на гражданската и административната юрисдикция на Република България, включително спрямо

дипломатическите агенти, процесуалните действия, предвидени в Данъчния процесуален кодекс, могат да бъдат извършени само в съответствие с нормите на международното право. **Уточнява се изключението.** По отношение на лицата, ползващи се с имунитет, разпоредбите на този кодекс се прилагат:

- когато доброволно са се отказали от имунитета си;

- когато реализират доходи от източници или притежават имущество в Република България, различни от доходите и имуществото, за които се ползват с право на имунитет съобразно с нормите на международното право (чл. 4 от Данъчния процесуален кодекс) ¹.

¹ ДВ, бр. 103 от 1999 г.

Изискването за строго съответствие с нормите на международното право налага да се извърши поправително тълкуване на споменатата законова разпоредба в частта ѝ за отказа от имунитет. **Недопустимо е дипломатическият агент доброволно да се откаже от имунитета си.** *Само изпращащата държава може да направи отказ от имунитета по отношение на юрисдикцията на дипломатическите агенти и приравнените на тях* (чл. 32 на Виенската конвенция от 1961 г.).

- **Имунитети срещу повинности.** Държавата на пребиваването е длъжна да освобождава дипломатическите агенти от всякакви трудови и държавни повинности, независимо от характера им, както и от военна повинност (реквизиция, контрибуция и др.).

- **Митнически привилегии.** Държавата на пребиваването разрешава на дипломатическия агент да внася предмети както за нуждите на представителството, така и предмети за лично ползване. Тези предмети се освобождават от мита, данъци и такси. Изключение са таксите за превоз, влог и други подобни услуги. Личният багаж на дипломатическия агент се освобождава от митнически преглед, ако няма сериозни основания да се предполага, че той съдържа предмети, чиито внос и износ са забранени от законите на страната или от карантинните правила.

- **Освобождаване от разрешение за престой.** Така, според българското законодателство не се изискват разрешения за пребиваване на чужденците, които са

акредитирани като чле-нове на чуждестранни дипломатически, консулски и търговски представителства, както и на представителства на междупра-вителствени организации в Република България. За тях е доста-тъчно да се регистрират в Министерството на външните рабо-ти (чл. 28, ал. 2 от ЗЧРБ).

Споменатите лични привилегии и имунитети се предоста-ват също така на членовете на семейството на дипломатичес-кия агент, ако те живеят заедно с него и не са граждани на Държавата на пребиваването (чл. 37 на Виенската конвенция от 1961 г.).

Лицата от административно-техническия персонал и членовете на семействата им се приравняват в областта на привилегиите и имунитетите към правното положение на дипломатическия персонал. Съществува *изключение*: имунитетът срещу гражданска и административна юрисдикция се разпростира само по отношение на действията, извършени от тях при изпълнение на служебните задължения. Има някои ограничения и в областта на митническите облекчения (т. 2 на чл. 37 на Виенската конвенция от 1961 г.).

Ръководителят на дипломатическото представителство се ползва в пълен обем от посочените привилегии и имунитети на дипломатическия агент. Освен това той има право : а)

- да вдига знамето и да има герба на държавата му над сградата на представителството му и на резиденцията, както и върху превозните средства (автомобил, яхта и др.);
- да разполага в представителството с помещения, пригодени за извършване на религиозни действия (параклиси, молитвени помещения);
- да получава за лично ползване без преминаване на цензура печатни издания, кинофилми и др.;
- на редица почести от церемониален характер.

Според Виенската конвенция от 1961 г. дипломатическите агенти са длъжни:

- да спазват законите и подзаконовите нор-мативни актове на държавата на

пребиваването;

- да не се намесват във вътрешните работи на тази държава;
- всички официални отношения с държавата на пребиваването да осъществяват чрез министерството на външните работи или при съответно съгласие с друго министерство;
- да не използват помещенията на представителството за цели, които са несъвместими с функциите на представителството, например, предоставяне убежище на престъпник;
- да не се занимават в държавата на пребиваването с професионална или търговска дейност за лична изгода;
- да установяват и използват радио-предаватели само със съгласието на компетентните органи на държавата на пребиваването.